

Støy

Stoff fra

- Fraden kap 5.13 (Støy)
- Fraden kap 5.11 (Brokoblinger)
- Fraden kap 3 (Induktans, kapasitans, Seebeck effekt, piezoelektrisitet, (triboelektrisitet)).
- Keithley: Low level measurements handbook
- Labøving 3

Egenskaper ved støy

- Middelerdien av støysignalet er null

$$\langle V_{noise} \rangle = 0$$

- Ser på middelerdien av kvadratet

$$\langle V_{noise}^2 \rangle \neq 0$$

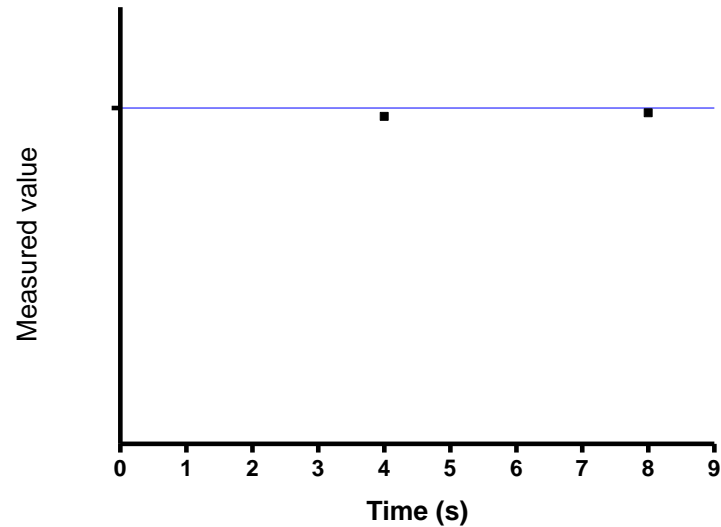
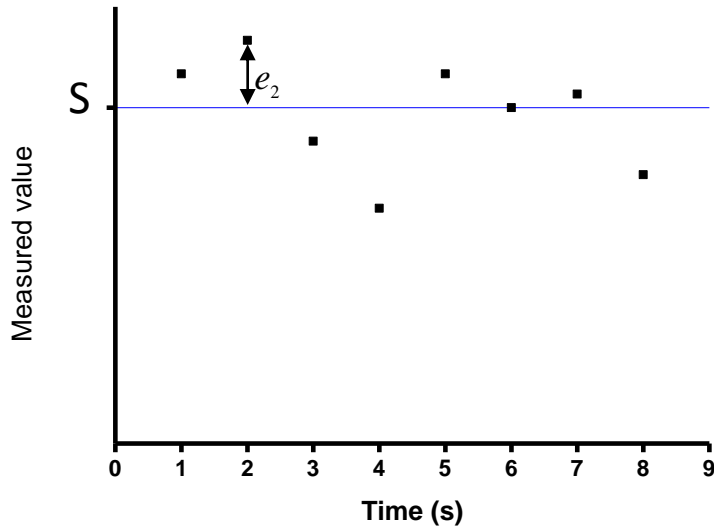
- Eller Root-Mean-Square

$$\sqrt{\langle V_{noise}^2 \rangle} \neq 0$$

- Mange støykilder er ukorrelererte

$$\langle V_{A+B}^2 \rangle = \langle V_A^2 \rangle + \langle V_B^2 \rangle$$

Midling

$$M_i = S + e_i$$

$$\langle (M - \langle M \rangle)^2 \rangle = \langle e^2 \rangle$$

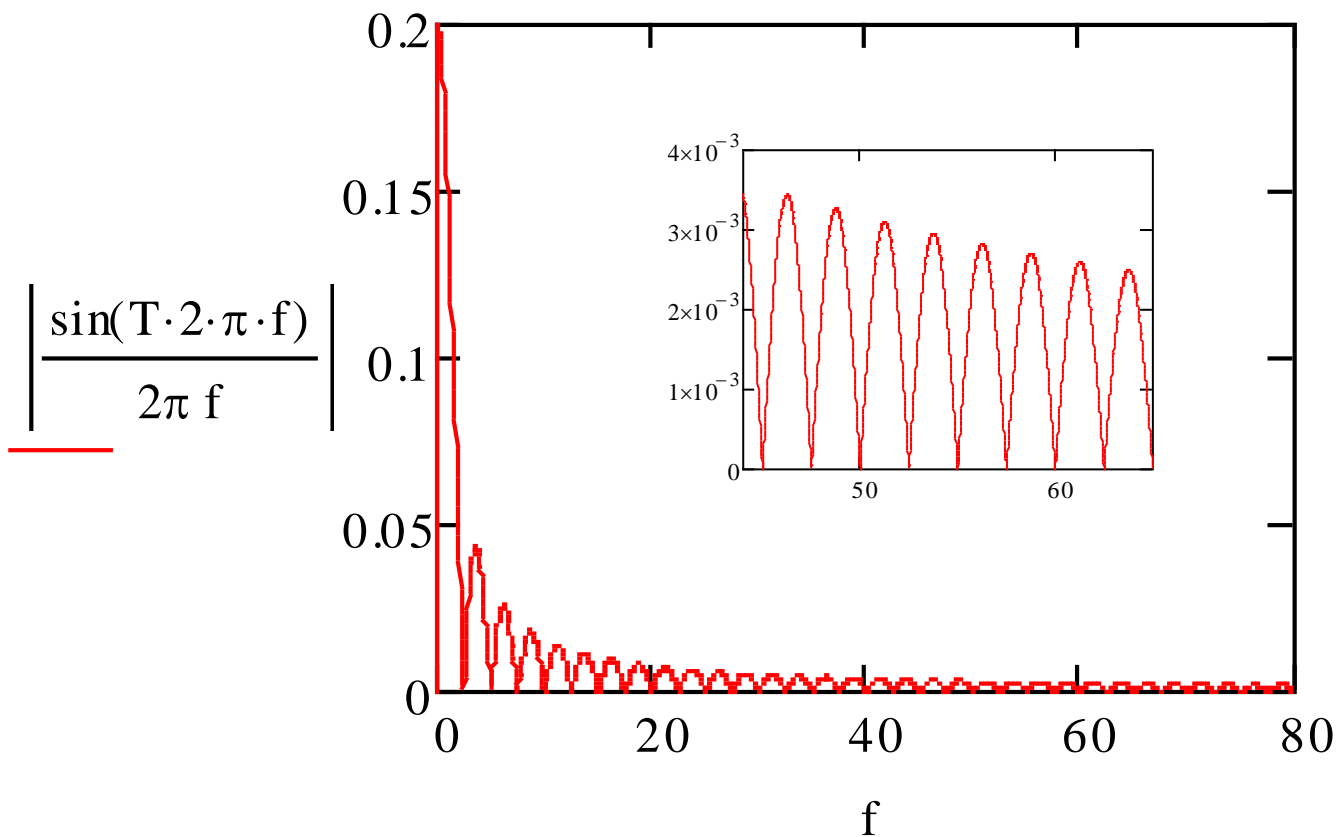
$$M = \frac{1}{4} \sum_{i=1}^4 M_i = \frac{1}{4} \sum_{i=1}^4 S + e_i$$

$$\langle (M - \langle M \rangle)^2 \rangle = \underline{\underline{\frac{1}{4} \langle e^2 \rangle}}$$

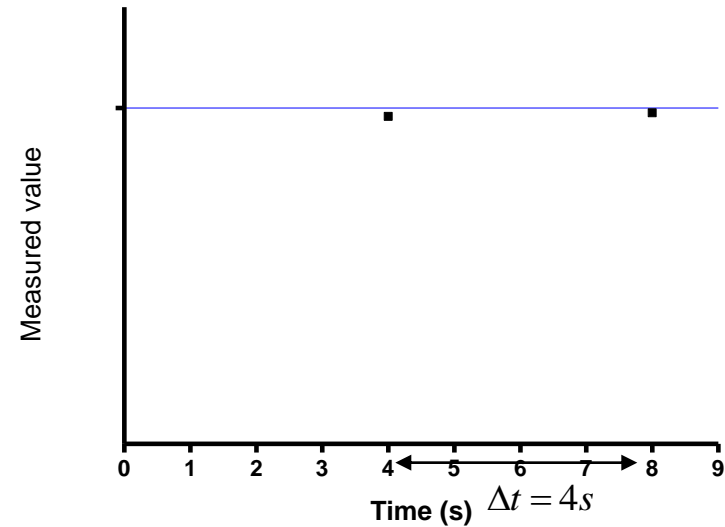
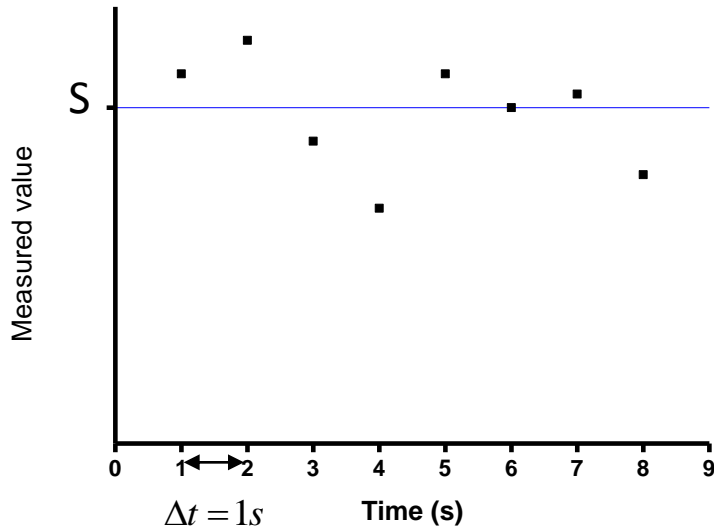
Midling over 4 punkter reduserer **standard avviket** med en faktor 2

Lett å se at midling over n punkter reduserer **standard avviket** med en faktor $\sqrt{n}$

Filteregenskaper for midling over en periode T

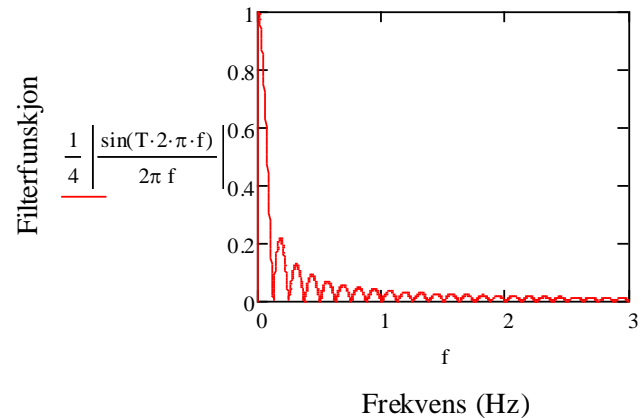
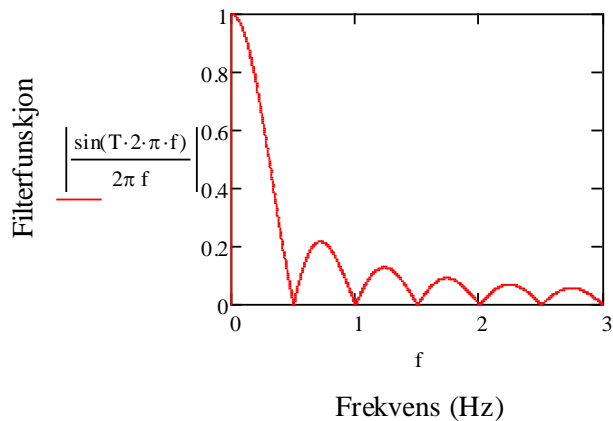

Hva med båndbredden?

Båndbredde: $\Delta f = \frac{1}{2\Delta t} = \frac{1}{2} \text{ Hz}$

$\Delta f = \frac{1}{2\Delta t} = \frac{1}{8} \text{ Hz}$

Altså

Midling over n perioder:

- Reduserer RMS støyen med en faktor $1/\sqrt{n}$
- Reduserer samtidig båndbredden med en faktor $1/n$

Forutsatt:

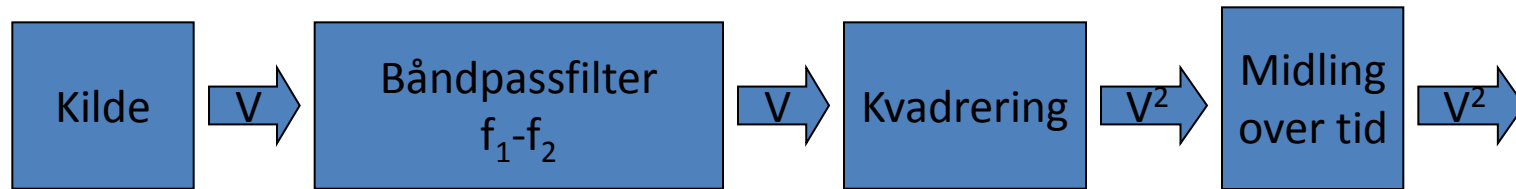
- Målingene er ukorrelerte i tid
- Støyen er hvit

Har forsøkt å sannsynliggjøre:

$$e_{rms} \propto \sqrt{\Delta f}$$

Støymåling

Kan tenke oss:

Resultatet:

- Avhenger av frekvensen vi måler ved $f = \frac{1}{2}(f_1 + f_2)$
- og av båndbredden vi måler med $\Delta f = (f_2 - f_1)$

$$\langle V_{noise}^2 \rangle = g(f) \Delta f$$

Tar ofte kvadratroten for å finne RMS verdien

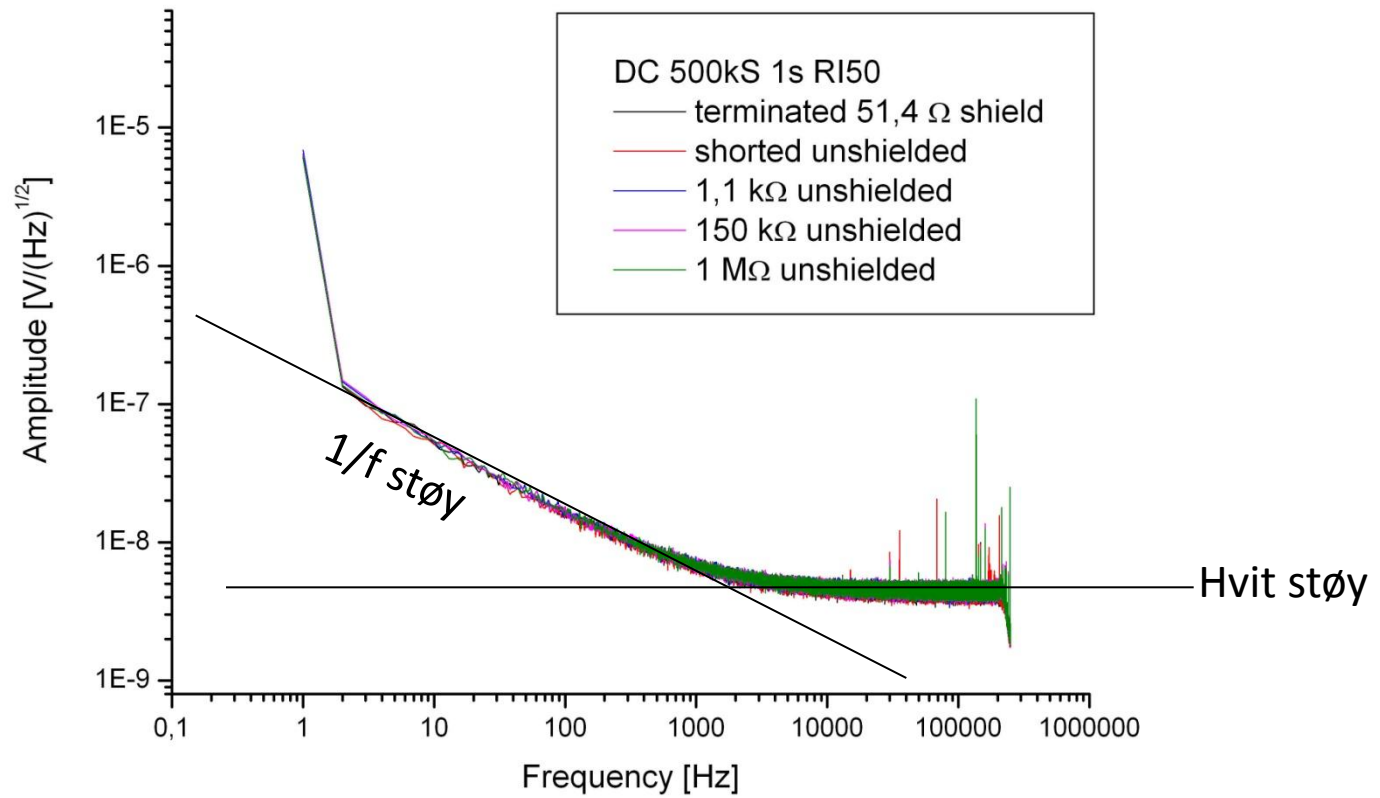

$$\sqrt{\langle V_{noise}^2 \rangle} = e(f) \sqrt{\Delta f}$$

↓
v

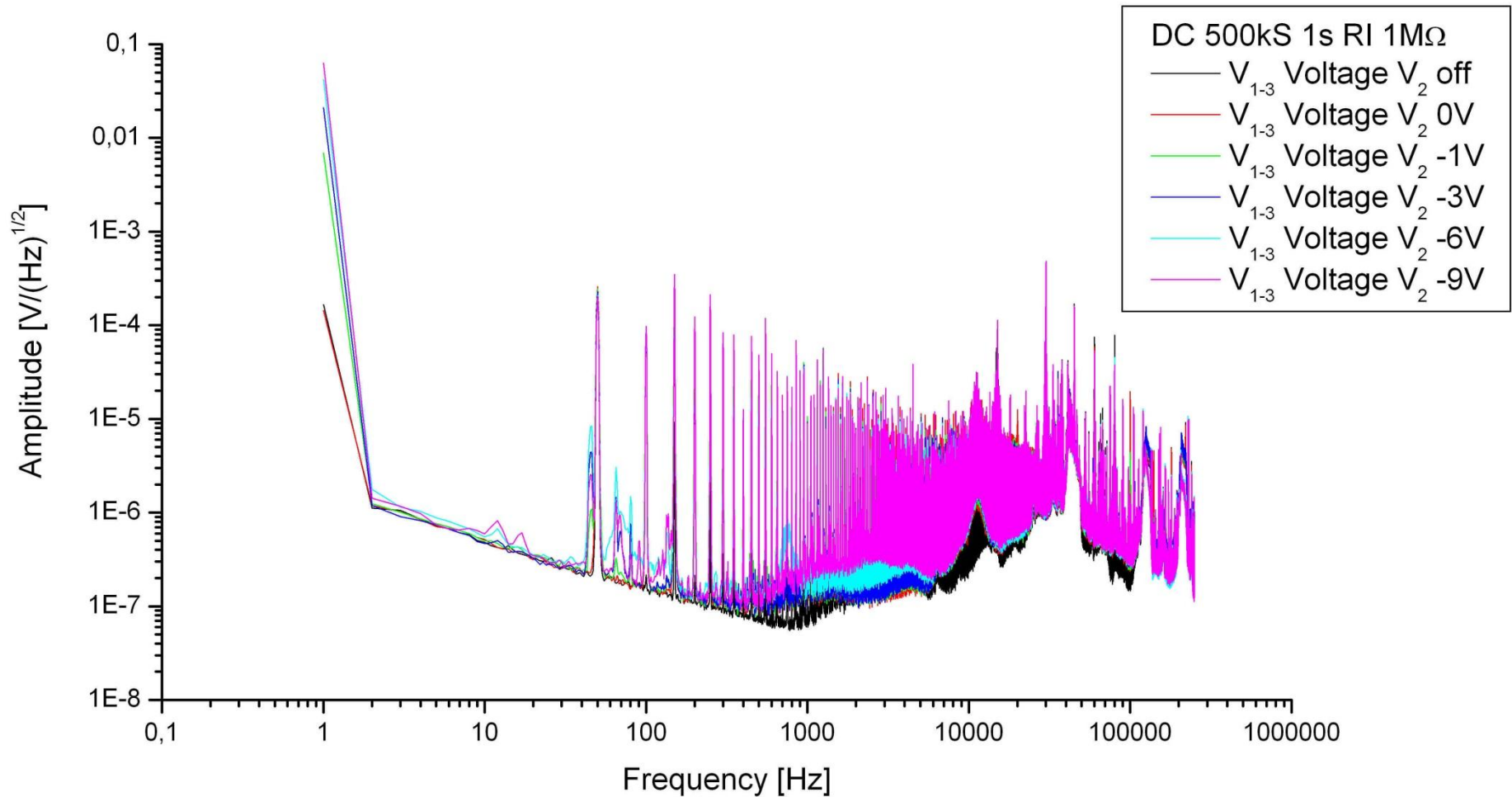
Enhet: $\frac{V}{\sqrt{Hz}}$

Eksempel 1

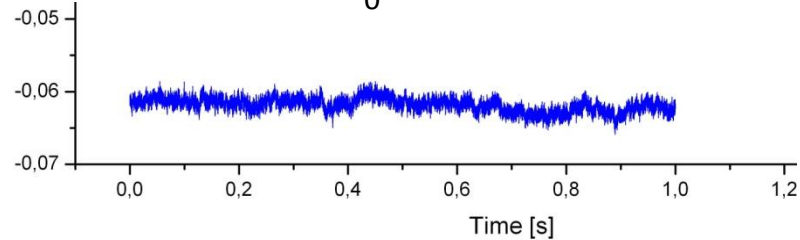

Eksempel 2: Dårlig skjermet

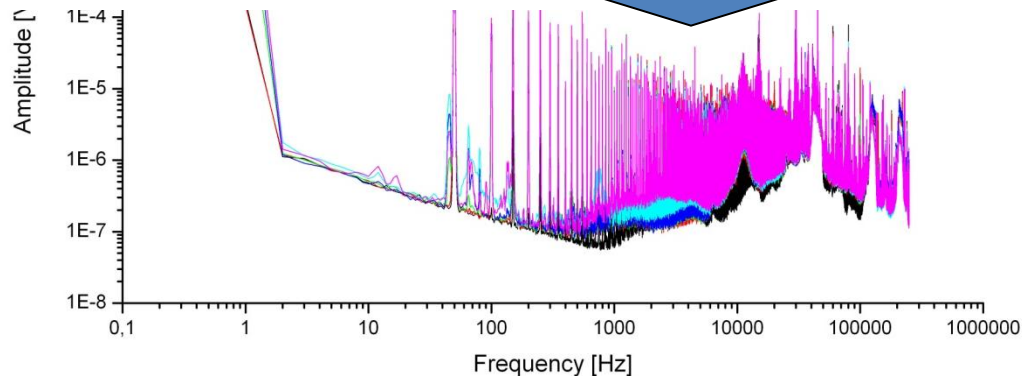

Praktisk støymåling

Måler over tid t_0 med intervall Δt

Fouriertransform

Spekter:

Båndbredde/inkrement $1/t_0$

Høyeste meningsfulle frekvens $1/(2 \Delta t)$

$$\sqrt{\langle V_{noise}^2 \rangle} = e(f) \sqrt{\Delta f}$$

Typer støy

Indre støy (inherent noise)

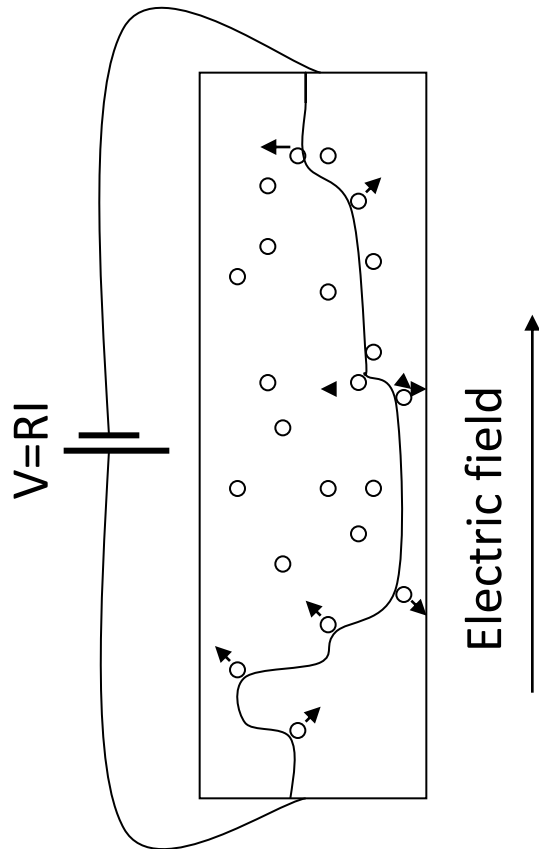
- Termisk støy (Johnson noise)
- Schottky noise
- $1/f$ støy

Ytre støy (transmitted noise):

- Magnetisk
- Elektrisk
- Elektromagnetisk (RF)
- Termisk
- Vibrasjoner
- Fuktighet/kjemikalier

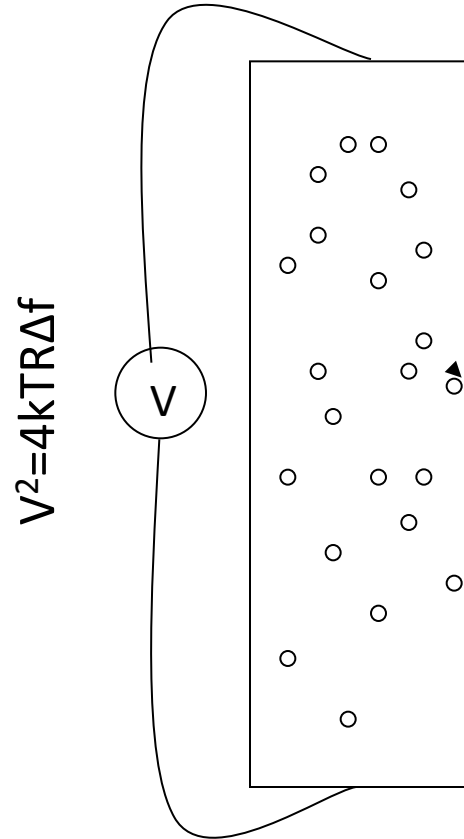
Termisk støy

Resistivity/dissipation:

Electric energy -> Heat

Noise:

Heat -> Electric energy

1/f støy

- Mange mekanismer
  - For eksempel "fanging" av ladningsbærere
- Avhenger av kvalitet og størrelse på komponenter
- Kan reduseres
- Umulig å bli kvitt

Induksjon i sløyfer

FIGURE 3-9: Low Voltages Generated by Magnetic Fields

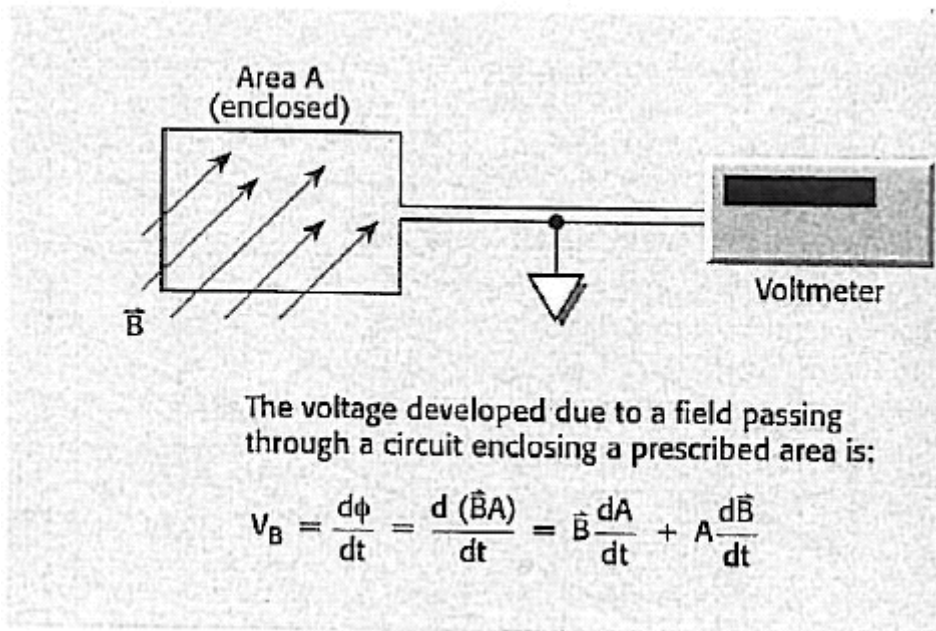
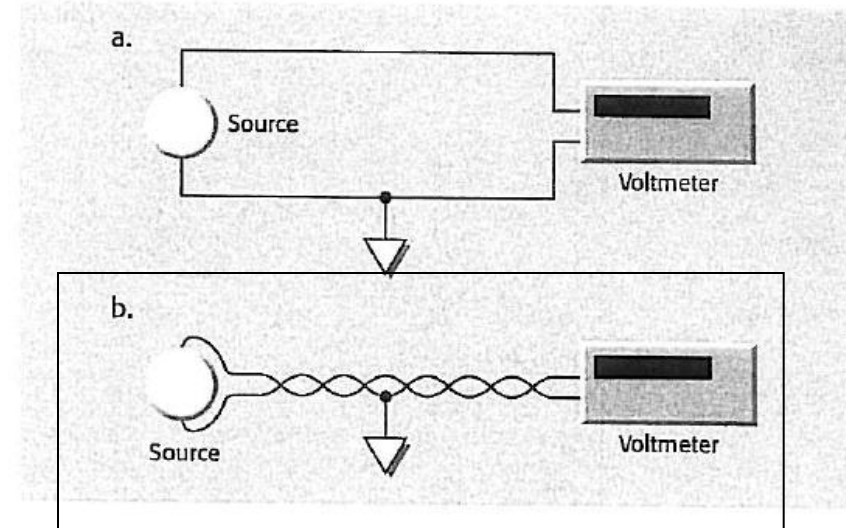

FIGURE 3-10: Minimizing Interference from Magnetic Fields

Elektromagnetisk skjerming
Eller magnetisk skjerming (vanskelig)

Skjerming

5.13 Noise in Sensors and Circuits

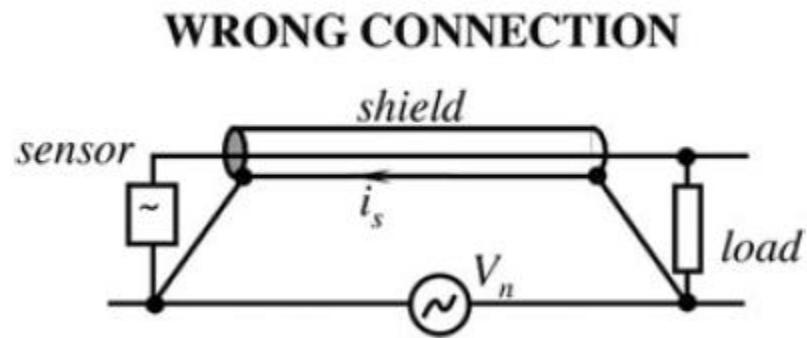
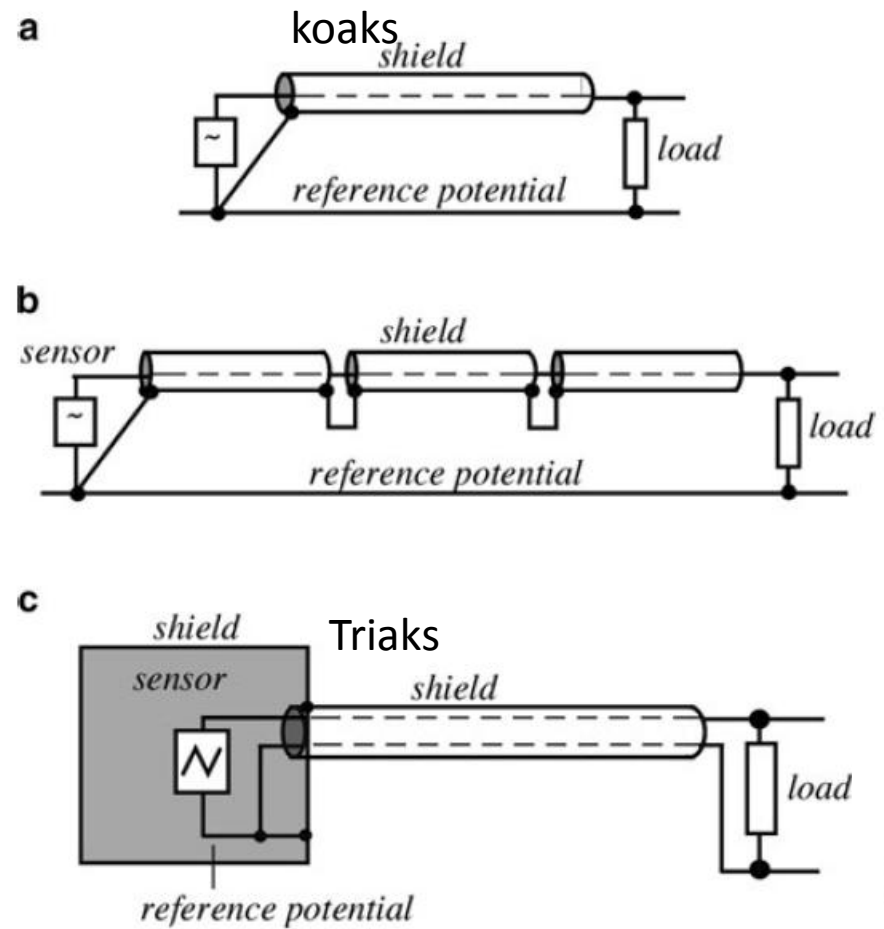

Fig. 5.48 Connections of an input cable to a reference potential

Seebeck støy

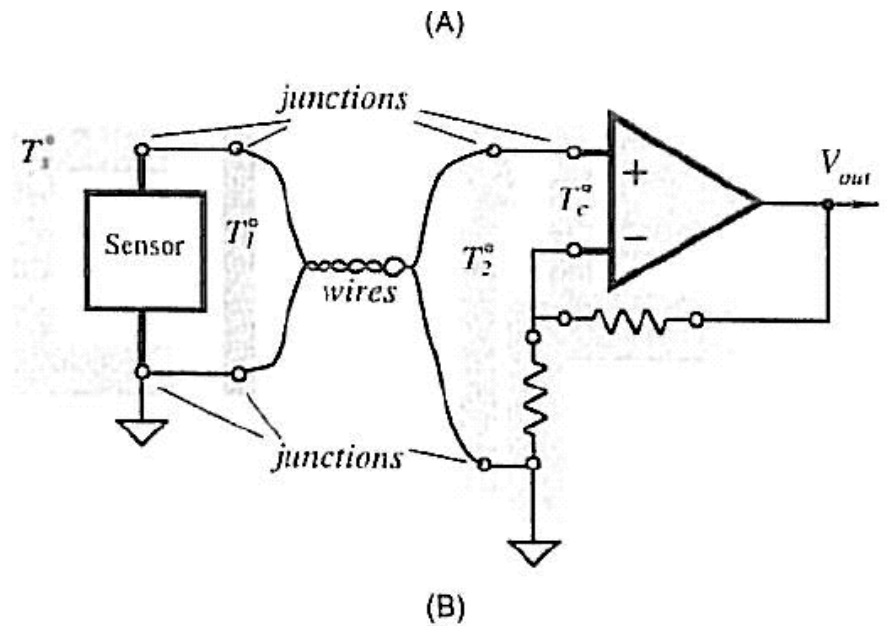
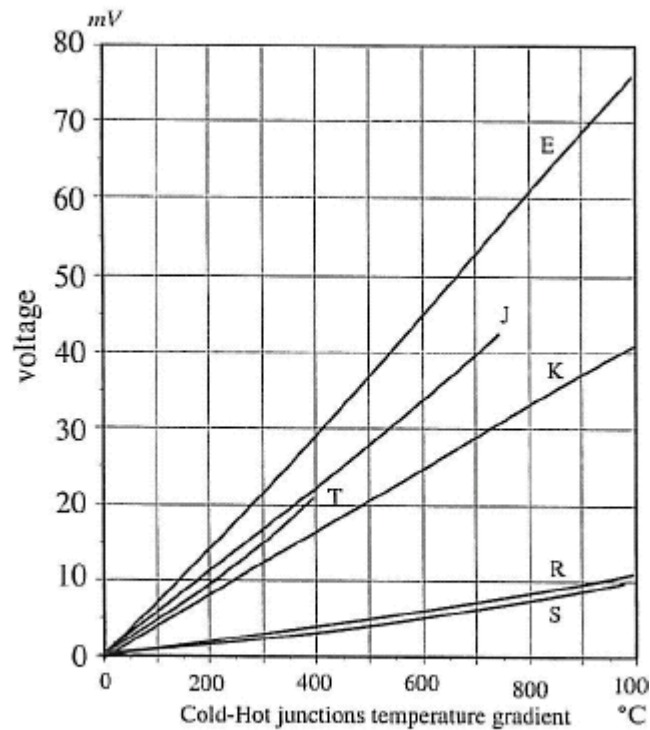

Fig. 3.36. Output voltage from standard thermocouples as functions of a cold-hot temperature gradient.

Støy i ledningsføring

- (Elektro) magnetisk induksjon
- Piezoelektrisk effekt
- Triboelektrisk effekt
- Lekkasjestrømmer (på kort)

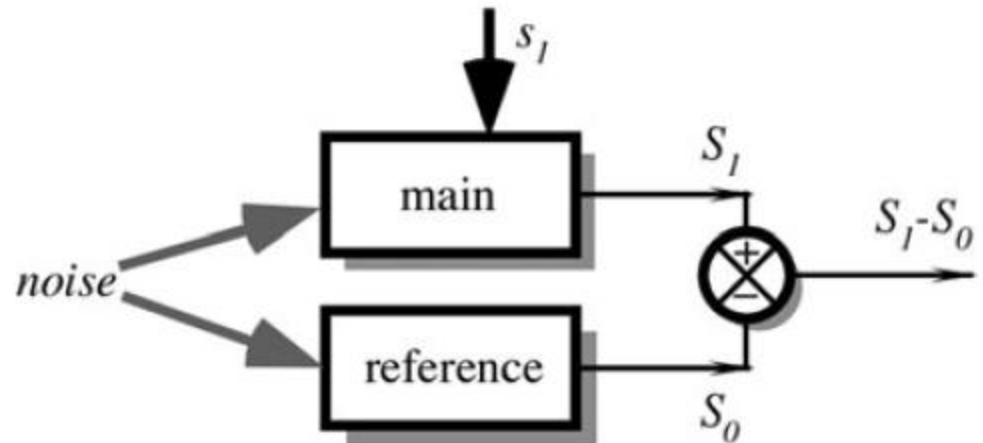
Frekvensinnhold og størrelse

Table 5.4 Typical sources of transmitted noise (adapted from [13])

External source	Typical magnitude	Typical cure
60/50 Hz power	100 pA	Shielding; attention to ground loops; isolated power supply
120/100 Hz supply ripple	3 μ V	Supply filtering
180/150 Hz magnetic pickup from saturated 60/50 Hz transformers	0.5 μ V	Reorientation of components
Radio broadcast stations	1 mV	Shielding
Switch-arcing	1 mV	Filtering of 5 to 100 MHz components; attention to ground loops and shielding
Vibration	10 pA (10–100 Hz)	Proper attention to mechanical coupling; elimination of leads with large voltages near input terminals and sensors
Cable vibration	100 pA	Use a low noise (carbon coated dielectric) cable
Circuit boards	0.01 – 10 pA/ $\sqrt{\text{Hz}}$ below 10 Hz	Clean board thoroughly; use Teflon insulation where needed and guard well

Subtraksjon av støy

Fig. 5.46 Differential technique

Brokobling - subtraksjon

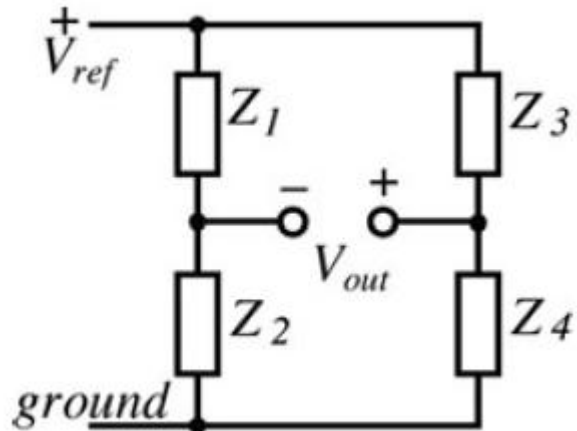
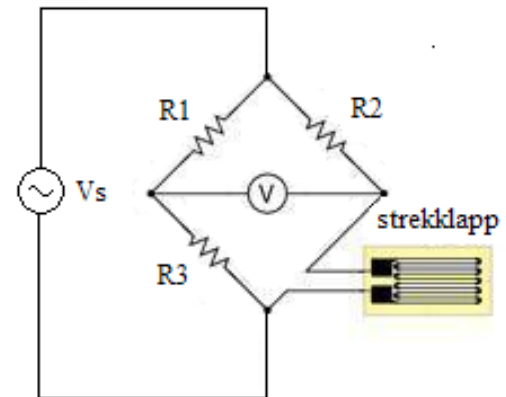

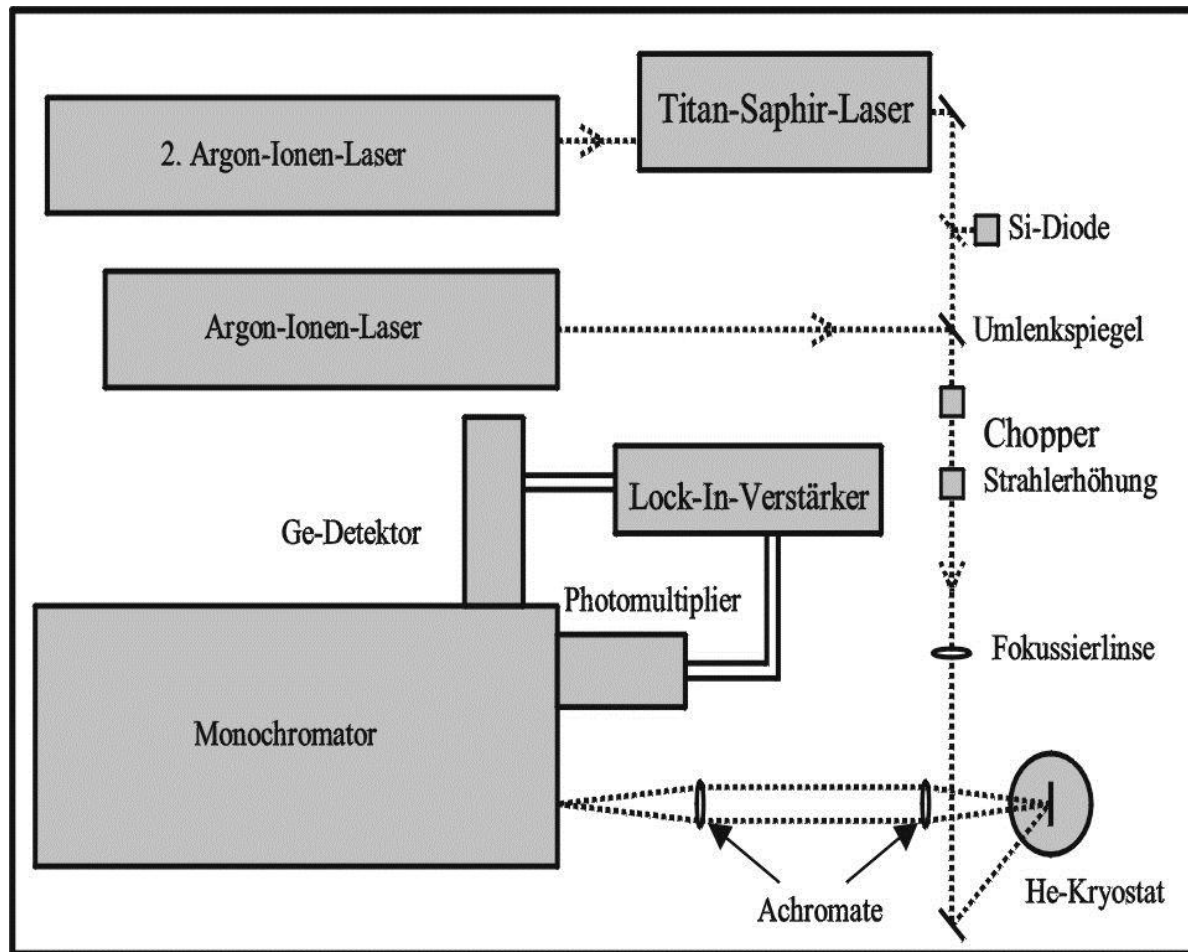
Fig. 5.37 General circuit of Wheatstone bridge

$$V_{out} = \left(\frac{Z_1}{Z_1 + Z_2} - \frac{Z_3}{Z_3 + Z_4} \right) V_{ref},$$

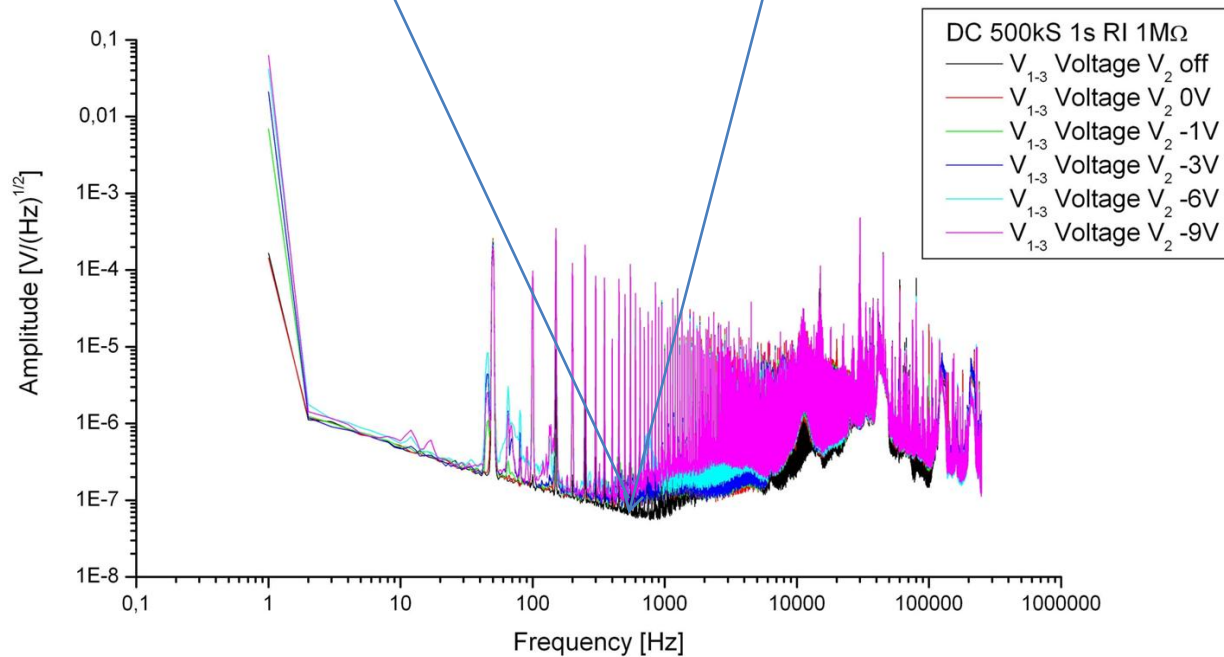
A red box containing an exclamation mark (!) is positioned above the minus sign in the equation, with a red arrow pointing to it.

Lock-in forsterker i fotoluminiscence oppsett – Subtraksjon i tid

Brokobling - modulasjon

$$V_{out} = \left(\frac{Z_1}{Z_1 + Z_2} - \frac{Z_3}{Z_3 + Z_4} \right) V_{ref}$$

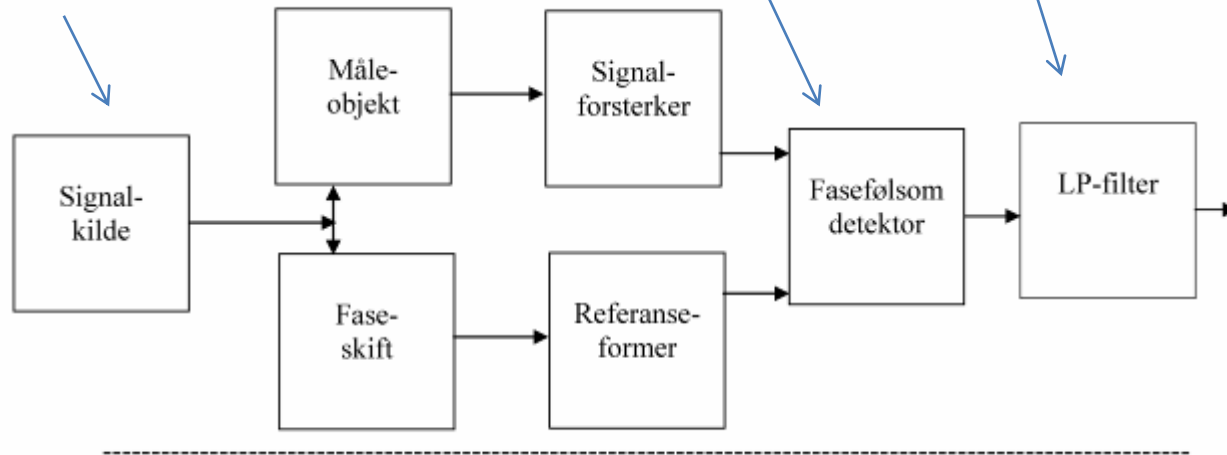

Lab 3

Fjerner støyen som har blitt med

Flytter resultatet ned igjen

Flytter målingen opp i frekvens

Noen viktige punkter

Brokobling:

1. Tar en differanse (gjør om en liten forskjell til et fullt signal)
2. Kan subtrahere støy (typisk temperatur)
3. Kan i tillegg moduleres
  - Induktive og kapasitive elementer MÅ moduleres
  - PN isolerte motstander kan IKKE uten videre moduleres

Kjært barn – mange navn

- Lock-in (forsterker)
- Fasefølsom deteksjon
- Synkron deteksjon